

- سرشناسه: Tofighi, Husayn — ۱۳۳۰، حسین، توفیقی،
- عنوان قراردادی: آشنایی با ادیان بزرگ . ترکی
- عنوان و پدیدآور: Buyuk Dinleri Tanımak/ Hüseyin Tevfiki: Çeviri Muhammed Karaduman.
- مشخصات نشر: Qum: Al-Mustafa International Translation and Publication Center
1393 =2014
- مشخصات ظاهری: ۳۳۶ص:؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
- فروست اصلی: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ۱۳۹۳/۱۷۲/پ۹۶
- فروست فرعی: نمایندگی ترکیه ۱۶
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۹۲۷-۴
- وضعیت فهرست نویسی: فیپا
- یادداشت: انگلیسی.
- موضوع: ادیان
- شناسه افزوده: کارادومان، محمد، ۱۹۷۸ - م. مترجم
- شناسه افزوده: Karduman, Muhammed
- رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ خ ۴/م ۳۸/۰۹ BP
- رده بندی دیویی: ۲۰۰
- شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۰۵۹۵۰

Büyük Dinleri Tanımak

Hüseyin Tefviki

Çeviri
Muhammed Karaduman

Uluslararası El-Mustafa (s.a.a)
Tercüme Ve Yayın Merkezi

Büyük Dinleri Tanıma

Yazar: Hüseyin Tevfiki

Denetleyen: Hüccet'ül-İslam vel-Müslimin Mahmud Recebi

Çeviri: Muhammed Karaduman

Baskı tarihi: 2014

Yayın: Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Tercüme Ve Yayın Merkezi

Baskı: Narencistan - Tehran

Tiraj: 300

ISBN: 978-964-195-927-4

آشنایی با ادیان بزرگ

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
تیراژ: ۳۰۰
زبان: ترکی استانبولی
چاپ: نارنجستان
قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

نویسنده حسین توفیقی
مترجم: محمد کارادومان
چاپ اول: ۲۰۱۴ / ۱۳۹۳ ش / ۱۴۳۵ ق

© **Kitabın bütün hakları yayıncıya aittir.**

- IRAN, Tehran, İnkilab Cad. Vesali Şirazi ve Kudüs caddesi arasında, Osku sok. No: 1003.
Tel: +98 21 66978920
- IRAN, Qom, Şehitler Meydanı Hüccetiye Cad. Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Tercüme Ve Yayın Merkezi.
Tel: +98 25 37839305-9
- IRAN, Qom, Muhammed Emin Bulvarı Salarya yol ayrımı Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Satış Ve Basın Bürosu. Tel: +98 25 32133106 fax: +98 325 2133146

www.pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

Bu eserin hazırlanmasında katkıda bulunanlardan teşekkür ederiz.

İçindekiler

› Başlarken.....	9
------------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

Külliyyat

1- Din, Mezhep, Millet ve Şeriatın Tanımı.....	13
2- “Din” veya “Dinler”	14
3- Sosyolojide Din.....	15
4- Dinin Aşamaları.....	16
5- Dinler Biliminin Faydası.....	16
6- Dinlerin Sınıflandırılması.....	18
7- Dinlerin Değerlendirilmesi	18
8- Yerli ve Yerli Olmayan Din	19
9- Günümüzde Dindarlık.....	20
10- Hepsini ve Hiçbiri.....	20

İKİNCİ BÖLÜM

İlkel Dinler

1- İlkel İnsanın Dini.....	23
2- İlkel Dinlerin Ortak Unsurları.....	23
3- Animizm	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eski Dinler

1. Mısır.....	31
2. Babil.....	33
3. Yunanistan.....	34
4. Roma.....	37

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hindistan Dinleri

1. Hinduizm.....	42
2. Caynizm (Jainizm)	54
3. Budizm	56
4. Sihizm	62

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çin ve Japonya

1. Konfüçyüs İnancı.....	67
2. Taoizm	70
3. Şinto	72

ALTINCI BÖLÜM

Eski İran

1. Mağan Dini.....	77
2. Zerdüş Dini.....	77
3. Mithraizm.....	84
4. Mani Dini.....	85
5. Mazdek Dini.....	87

YEDİNCİ BÖLÜM

İslamdan Önceki Arap Dinleri

1. Cahiliye Dönemi Araplarının Din Anlayışı.....	93
2. Arapların Tanrıları.....	94
3. Allah'a İman	95
4. Rahatsız Edici Ruhlar.....	95
5. Sabiiler	95

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yahudilik

1. İbraniler.....	101
2. Hz. İbrahim	102
3. İsmail (as) ve İshak (as)	104
4. Hz. Yakub (İsrail).....	105
5. Hz. Musa (as).....	107
6. İsrailoğullarının Tarihi.....	113

7. Tanah (Eski Ahit).....	125
8. Talmud.....	133
9. Kabala.....	136
10. İnançlar.....	136
11. Hükümler.....	140
12. Yahudi Bayramları.....	142
13. Yahudi Fırkaları.....	145
14. Mesiha'nın Gelişini Beklemek.....	150

DOKUZUNCU BÖLÜM

Hıristiyanlık

1. Hz. İsa'nın Zuhur Dönemi.....	159
2. Hz. İsa'nın Zuhurunun Öngörüsü.....	159
3. Hz. İsa'nın Varlığı Hakkında Araştırma.....	160
4. Mesiha'yı Bekleme.....	161
5. Hz. İsa'nın Yaşamı.....	162
6. Hz. İsa'nın Kıyımı.....	164
7. Hz. İsa'nın Akıbeti.....	166
8. Resuller.....	168
9. Hz. İsa'nın Risaleti.....	172
10. Kilise'nin Kuruluşu.....	175
11. Hıristiyanlığın Yayılması.....	176
12. Teolojik Anlaşmazlıklar.....	177
13. Rum'da Hıristiyanlık.....	177
14. Takvalılar Örneği Hz. İsa (as).....	178
15. Papalar.....	179
16. Diğer Hıristiyan Düzenleri.....	186
17. Yeni Ahit.....	187
18. Kitab-ı Mukaddesin İtibarı.....	192
19. İnançlar.....	197
20. Yedi Mukaddes Ayın.....	209
21. Hıristiyan Bayramları.....	214
22. Kilisede Ayrılık.....	216
23. Hıristiyan Fırkaları.....	217
24. Ruhbanlık.....	219
25. Kilise Konseyleri.....	221

26. Dini Reform.....	223
27. Hıristiyanlıkta Eskatoloji.....	227
28. Hz. İsa'nın Dönüş Heyecanı.....	229

ONUNCU BÖLÜM

İslam ve Dinler

1. Nur ve Karanlık.....	233
2. İsim: Kendiliğinden Ortaya Çıkan İsimler ve Belirlenen İsimler.....	236
3. Son Din veya Sonraki Dinin Müjdesi.....	237
4. Hakkaniyet.....	238
5. Teoloji Sistemleri.....	239
6. İnsanın Helakı ve Kurtuluş Doktrini.....	243
7. Arınma.....	244
8. Din Değiştirmek.....	246
9. Allah'ın Gücü Olan Din, Allah'ın Sevgisi Olan Din, Allah'ın Rahmeti Olan Din.....	248
10. Allah'ı Tanıma.....	248
11. Peygamberleri Tanıma.....	273
12. Hükümet.....	283
13. Eskatoloji.....	294
14. Katılık ve Esneklik.....	306
15. İyilik.....	308
16. Beslenme.....	308
17. Şarap İçmek.....	309
18. Örtünme.....	310
19. Evlilik.....	312
20. Boşanma.....	317
21. Kıyas, Diyet ve Af.....	318
22. Pak ve Necis.....	318
23. Sünnet.....	320
24. İbadetler.....	320
25. Kible ve Kutsal Mekânlar.....	321
26. Dinlerin Mukaddesatı.....	322
› Kaynakça.....	331

Başlarken

İletişimin dünyayı kontrol altına aldığı bir ortamda insanlar XXI. yüzyıla adım atmışlardır. Kitap, yazılı medya, internet, radyo, televizyon, film, sosyal medya, uydu ile ulaşım ve iletişimin hızlılığı insanları öylesine birbirlerine yakınlaştırmıştır ki, kolayca olup biten her durumdan haberdar olmakta ve bu şekilde kendi yaşamlarına yeni yönler çizmektedirler.

İletişim çağının başarılarından birisi, insanoglunu diğerlerinin inançlarından haberdar kılmasıdır. Asırlardır var olan çelik duvarların günümüzde yıkılması nedeniyle, din ve mezhep liderlerinin geçmiştten daha iyi ve etkin bir şekilde birbirleriyle bağlantı kurup, daha sağlıklı diyalog ortamları oluşturmalarına zemin hazırlamıştır. Bu yöntem, var olan dinlerin takipçileri üzerinde etki bırakacak ve onlar da birbirlerine karşı barışçıl bir davranış sergileyip, birbirlerine daha saygılı yaşam hakkı tanıyacaklardır.

Bu çağdaş durum, İslam'ın berrak kaynağından faydalanan kimseler için kesinlikle yeni bir hal değildir. Çünkü peygamberler ve özellikle de yüce İslam peygamberi ve onun pak hanedanının sünneti sürekli bu şekildeydi ve İslam kaynakları da bunu tasdik etmektedir.

"Büyük Dinleri Tanımak" adlı bu kitap, günümüz dünyanın yaşayan büyük dinlerini tanııtma amacıyla iki kredili bir ders olarak üniversitelerin ilahiyat bölümü öğrencileri ve yine din havzalarında dini ilimlerle meşgul olan talebelerin faydalanması amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmacılar bu kitapta büyük

dinlerde söz konusu olan inanç, gelenek ve ahlaki öğretilerin yanı sıra birçok farklı konuyla tanışıp, onların kısa tarihçeleri ve beşeri kültüre olan etkileriyle tanışma fırsatı bulacaklardır.

Kitabımızın değerli yazarı, her dinin önemi doğrultusunda detaylı ve geniş araştırmalarda bulunmuş, o dinin can alıcı noktalarını ve seçkin özelliklerini ön plana çıkarma gayreti içerisinde olmuştur. Öte yandan önemsiz ve şu anda faydası olmayan hususları aktarmaktan kaçınmıştır.

Biz Müslümanların Yahudi ve Hıristiyanlarla olan geçmişe dayalı ortak kültürel değerlerimiz, bu iki dini daha fazla ve ayrıntılarıyla tanımamız için önemli bir sebep olmuştur. Diğer taraftan Hıristiyan Batı kültürünün dünyaya olan hâkimiyeti, onlarla doğru ve bilgili bir seviyede yüzleşmenin gereksinimini ve Hıristiyanlığı daha fazla tanımayı gerekli kılmıştır. Diyalogların artması ve özellikle başta İbrahimi dinler olmak üzere dinler arasındaki diyalog Yahudi ve Hıristiyanlarla tanışmanın önemini daha da artırmaktadır. Bu nedenle kitabın büyük bir bölümü bu iki dine ve özellikle de Hıristiyanlığa ayrılmıştır.

Bu kitap, İslam dini hakkında yeterli bilgi sahibi olup, bu din hakkında araştırma zarureti hissetmeyen kimseler için yazılmış olduğundan kitabımızın içeriğinde yüce İslam dini ele alınmamış ama bunun yerine X. bölümünde İslam'ın inanç ve amellerinden bir kısmı diğer dinlerle mukayese edilmiştir.

Kitabımızın konuları genel olduğundan, bu konuların kaynaklarına dipnotlarda değinilmemiştir. Ancak özel ve gerekli görülen bilgi kaynaklarına değinilmiştir.

Bu kitabın öğrencilerin yanı sıra ilim ve kültür severler için de faydalı olması arzusunu taşımaktayız. Değerli okuyuculardan sonraki baskılar için yapıcı önerileriyle bizlere yardımda bulunmalarını rica ediyoruz.

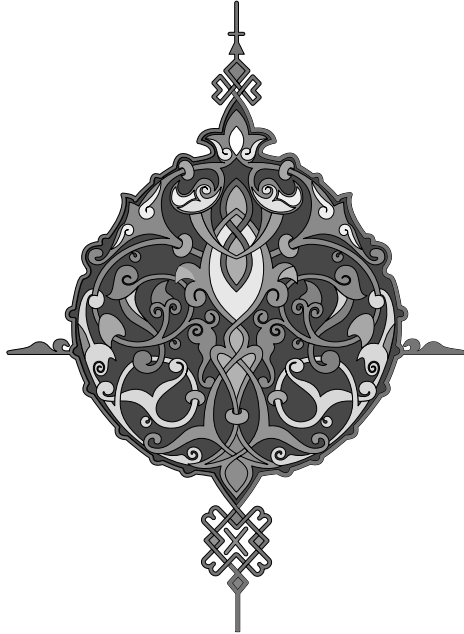
el-Mustafa Üniversitesi Türkiye Temsilciliği
el-Mustafa Yayınları

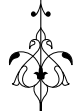

Birinci Bölüm

Külliyyat

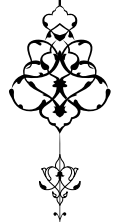

1- Din, Mezhep, Millet ve Şeriatın Tanımı:

Bilginin ilerlemesiyle âlem içinde vuku bulan olayların hiçbirisi hakkında tam bir tanım sunmanın mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Tanımın kapsamlı ve engelleyici olması gerekir; yani konuyla ilgili tüm içerikleri kapsamlı ve alakasız bütün içerikleri bertaraf etmelidir. Geçmişte kapsamlı ve engelleyici bir tanımın sunulmasının mümkün olduğu düşünülüyordu. Ancak şu anda böyle bir tanımın mümkün olmadığı ve tanımların konunun bazı boyutlarını gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Bazı konular daha kolay ve bazıları ise daha zor tanımlanmaktadır. Her dinin kendi kelam ilminde tanımı nispeten kolay bir iştir. Fakat dünya dinlerinin çok çeşitli olması sebebiyle bu tanımın kendisi bile dinler biliminde oldukça zor bir iştir. Bilim adamları dinlerin tanımında bir veya birkaç ortak yön bulmak için çaba göstermişlerdir. Ancak bir sonuca varamamışlardır. Bu durum, din için seksenden fazla tanımın yapılmasına sebep olmuştur ve onlardan hiçbirisini kapsayıcı ve engelleyici görmek mümkün değildir. Örneğin; dinin, “*Allah’ın varlığına inanmak ve bu inancın gereksinimine amel etmek*” şeklinde tanımlanması kapsayıcı değildir ve köklü bir din olan Budizm’i kapsamamaktadır.¹ Bazıları: Din, “*Mukaddes bir şeye inanmaktan*” ibarettir, yorumunu yapmışlardır ve bazıları ise onu, “*Manevi varlıklara iman*” bilmişlerdir. Başka bir grup da: Din, “*İtaat ve ibadete layık olan insanüstü bir veya birkaç güce iman etmekten ibarettir*” demiştir.

¹ Buda, Allah ve Allah’a tapmaktan söz etmemiştir ve Budist mezheplerden hiçbirini yaratıcıya inanmamaktadır. Budizm’in çeşitli ilahları da sonraki zamanlarda sırf tapmak amacıyla bu dine eklenmişlerdir.

Mezhep kelimesi geçmişte bir dinin dâhilindeki (aynen İslam fıkhnındaki beş mezhep gibi) fikrîsel mezhepler için kullanılır ve dinin kendisi için çok az kullanılırdı. Batıda “*Religion*” kelimesi, bir dinin dâhilindeki mezhepler ve dinin kendisi için kullanılırdı. Yaklaşık yarım asırdır bu durumun etkisinde kalan ülkemizin yenilikçileri, mezhep kelimesini “*Din*” için kullanmaktadırlar.

Millet kelimesi sözlükte “*tarz*” ve “*din*” anlamındadır. Terimsel olarak ise tevhit inancına sahip dinler serisine denilmektedir. İslam teolojisinde tevhit inancına sahip dinlerin takipçilerine “*Milliyyin*” (milliler) denilmektedir ve kitap ehlinde biri Müslüman olduktan sonra tekrar İslam dininden çıkacak olursa Şia fıkhnında ona “*Mürtedd-i milli*” denir. Aynı şekilde İslam âlimleri “*Millet*” kelimesini özellikle İslam için kullanmaktadırlar. Farsça ve Türkçe’de “*Millet*” kelimesi, bir ülkenin halkının tamamı anlamında kullanılmaktadır ve bu kullanım nispeten yenidir.

“*Şeriat*” genellikle semavi hüküm ve kanunlar anlamındadır ve bazen din anlamına da gelmektedir.

2- “Din” veya “Dinler”

Bazen biz Müslümanlar, Kuran-ı Kerim doğrultusunda din kelimesini çoğul olarak kullanmamamız gerekir ve İslam, din kelimesinin çoğulu olan “*Dinler*” tabirine sıcak bakmamaktadır. Ancak bilmek gerekir ki, “*Din*” kelimesinin Kuran-ı Kerim’de çoğul olarak kullanılmaması o kutsal kitabın takipçileri için bir görev oluşturmaz. Bunun birkaç sebebi vardır:

1- Kuran-ı Kerim’de “*Nur*” kelimesi sürekli tekil ve “*Zulümat*” (karanlıklar) kelimesi çoğul olarak geçmektedir. Ancak böyle bir şey Müslümanlar için herhangi bir görev teşkil etmemiştir.

2- Kuran-ı Kerim’in kendisinde dinlerin sayısına bir şekilde değinilmiş ve kâfirlere şöyle buyrulmuştur:

﴿لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ﴾

“Sizin dininiz size ve benim dinim banadır.” (Kafirun/6)

3- Dinler tabiri, birçok hadiste ve büyük İslam âlimlerinin sözlerinde geçmiştir.

4- Dinler ilminde, dinin birliğine teveccüh edilmez ve insan, evrensel dini inançların çeşitliğini ortaya koymak için dinler kelimesini çoğul olarak kullanmaya mecburdur.

Bu görüşe göre din ve dinler kelimeleri elinizdeki kitapta; sahih, ortadan kalkmış, sapkın ve uydurma dinlerin geneli için kullanılmakta olup, onların hiçbirinin hakkaniyeti veya batıl oluşu göz önünde bulundurulmamıştır.

3- Sosyolojide Din

Örneğin eğer dini tıp ile mukayese edecek olursak, dinin toplumsal bir iş ve tıbbın ise ferdi bir konu olduğuna hükmederiz. Elbette fert ve toplumun karşılıklı ve sağlam irtibatları neticesinde her bir ferdi konuyu toplumsal ve her bir toplumsal konuyu da yine ferdi olarak değerlendirmek mümkündür. Sosyologlar, dini toplumsal bir oluşum olarak bilmektedirler. Bu nedenle onun hakkında araştırmaya girişmişlerdir. Ancak tıp böyle bir konuma sahip değildir ve sosyolojiyle ilişkisi yoktur.

Sosyologların dini mevzulara yaklaşımı, bilimsel bir yaklaşım değildir. Bilimler geçmişte metafiziğe bağlıydı. Ortaçağdan sonra, batı topraklarındaki ilmi araştırmalar metafizikten kopmaya yöneldi ve bu yöntem yavaş yavaş bütün dünyaya yayıldı.

İşte bu yüzden sosyologların din hususunda konuştukları sırada onun semavi boyutuyla ilgilenmemelerini ve onu beşer-i aklın ortaya çıkardığı ve maddi geçim sağlamak amacıyla büyüünün gelişmiş hali olarak görmelerini garipsememek gerekir. Çünkü bilimsel bakış, her şeyi semavi boyutu olmaksızın araştırarak, beyan eder.

Sosyologlara göre din, en azından ilk merhalelerinde daha çok başlangıçtaki büyüye benzemektedir. Şöyle ki, büyücü ve dindar, her ikisi de bazı tedbirlerle varlığı mahabbet üzere getirmekle kendi huzurlarını elde etmek için çabalamaktadırlar.

